

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Люди́нотворча сутність культури

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) PhD

Освітньо-наукова програма: «Філософія»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Форма навчання – денна, заочна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від “25” червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Людинотворча сутність культури
Освітня програма	«Філософія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітньо-науковий рівень	третій (PhD)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: розкрити специфіку людинотворчої сутності культури в ракурсі філософсько-культурологічної рефлексії і подати її як цілісність, базуючись на системному підході до вивчення розвитку світової філософської думки; надати систему знань про культуру («другу природу») як людинотворче явище в їх динаміці;

Завдання: у результаті вивчення дисципліни аспіранти повинні знати: систему знань про культуру, освіту, науку, техніку та їх роль у розвитку людства та становленні особистості; зміст базових творів мислителів; спеціальні терміни та поняття; вміти: орієнтуватись в головних проблемах та поняттях філософії культури, філософії творчості та особистісного консалтингу; мати навички методологічного та теоретичного аналізу філософських аспектів культурно-історичного та освітнього процесів; застосовувати історичний, структурно-функціональний, семіотичний, біографічний, психоаналітичний та інші методи для дослідження культури та її основних елементів (мистецтва, фольклору, науки, історичні та духовні цінності).

Компетентності

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК1. Здатність критично осмислювати події та явища, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, системного наукового світогляду та загального культурного світогляду.

ЗК2. Здатність формувати дослідницьке поле власного оригінального наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання.

ЗК4. Здатність аналізувати інформацію, подану в різних наукових джерелах, формувати на їхньому тлі власну дослідницьку позицію, представляти результати дослідження у вигляді презентацій та професійно вести наукову дискусію.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у науковій діяльності.

ЗК7. Здатність до усвідомлення концептуальних засад педагогіки вищої школи в Україні, критичного переосмислення її здобутків в світлі традиційних та інноваційних форм навчання та педагогічних технологій з метою якісної організації своєї професійної діяльності.

ЗК8. Здатність визначення нових перспективних напрямів наукових досліджень у галузі філософії та партнерських можливостей їхньої реалізації на основі принципу спільного блага. ЗК9. Здатність дотримуватися професійної етики, принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Розуміння значення філософських концепцій в історії людства та їхньої важливості для розв'язання актуальних проблем сьогодення.

СК3. Здатність аналізувати соціокультурні явища та процеси з позицій фундаментальних етико-філософських принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів та методів.

СК4. Здатність інтерпретувати, критично аналізувати й узагальнювати філософські тексти та їхні ідеї.

СК7. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері філософії, етики та дотичних до них міждисциплінарних напрямів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

Програмні результати навчання

ПР1. Знати зміст найважливіших філософсько-світоглядних проблем, основні етапи розвитку філософії, наукового знання, усвідомлювати роль філософії як культурного феномену та соціального інституту, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції.

ПР2. Критично сприймати та аналізувати існуючі думки, ідеї, філософські тексти, формулювати власні гіпотези, шукати шляхи розв'язання філософських, наукових проблем.

ПР3. Виявляти основні тенденції розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі, оцінювати актуальність запланованих досліджень, використовувати філософсько-світоглядні здобутки минулого для осмислення наукових проблем сьогодення, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

ПР10. Застосовувати у своїй науково-педагогічній діяльності фундаментальні філософські знання, концепти, теорію та методологію світового історико-філософського дискурсу, знання на межі предметних галузей.

ПР11. Уміти інтегрувати зміст історико-філософських ідей, фундаментальних етико-філософських проблем, принципів і уявлень, класичних та новітніх дослідницьких підходів та методів у контекст осмислення та розв'язання актуальних теоретичних і практичних проблем сучасності і, зокрема, українського суспільства.

ПР12. Розробляти та застосовувати методологічну базу власного наукового дослідження для вирішення актуальної наукової/ практичної проблеми в галузі філософії.

ПР18. Застосовувати навички культурно-просвітницької діяльності, спрямованої на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури в сучасному світі.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Підходи до визначення культури.	Окреслити проблемність визначення поняття „культура”; проаналізувати підходи до вивчення культури в науці та філософії, з’ясувати основні типи філософії та її взаємозв’язок із культурними та цивілізаційними процесами.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
2.	Світ матеріальний і світ духовний як об’єктивний і суб’єктивний способи освоєння дійсності. Стихійна і свідомі форми людського буття	З’ясувати специфіку світу матеріального та способи освоєння дійсності, охарактеризувати світ духовний як світ суб’єктивний, розглянути свідомі й стихійні форми людського буття: фактори та співвідношення	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
3.	Культура як сфера конфлікту між «природним» і «штучним»	Проаналізувати природне в суспільному бутті, актуалізувати проблематику «природне-штучне» в історії філософії, розглянути «штучне» в соціальному вимірі.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
4.	Дихотомія «культура – цивілізація»	З’ясувати особливості поняття цивілізації та її основні риси; розглянути цивілізацію як «смерть» культури (О. Шпенглер, Н. Бердяєв та ін.) та цивілізація як «плік» розвитку культури (Н.Данилевський, Л. Морган).	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання

			рекомендованої літератури.
5.	Соціалізація особистості	З'ясувати сутність процесу соціалізації, агенти соціалізації особистості та розглянути етапи соціалізації.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
6.	Проблема розуміння цінностей культури	З'ясувати аспекти розуміння цінностей культури, проаналізувати герменевтику як розуміння цінностей, розглянути соціальне розуміння цінностей культури.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
7.	Проблема гуманізму, відповідальності та виховання	Розкрити особливості проблеми гуманізму в філософії, здійснити філософський аналіз відповідальності, розглянути процес виховання: фактори, механізми, особливості.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
8.	Творчість у контексті культури. Формування теорії творчості	Розкрити сутність поняття творчості як діяльності, розглянути джерела та види творчості, а також проблему феномену геніальності.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.

			ної літератури.
9.	Види, структура, закономірності культуротворчості	Розкрити зміст поняття творчого піднесення, окреслити види та особливості творчого процесу, а також зв'язок творчості та соціалізації.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, опрацювання рекомендованої літератури.
10.	Творча діяльність як самореалізація особистості	Проаналізувати джерела потреби в самореалізації, охарактеризувати потреби в самореалізації, розглянути творчу діяльність як самодіяльність.	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, тестування, опрацювання рекомендованої літератури.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	20
Тестові завдання	10
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя		5				5				5		5						
Тестові завдання							5						5					
Самостійна р-та														10				

Індивідуальні завдання												10					10
Залік /Екзамен																50	50
Всього за пиж-нь		5		5		5		5	5	5		5		5	5	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Андрущенко В. П. Організоване суспільство: Проблеми суспільної самоорганізації та інституалізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу: у 2 кн. Київ. Знання України, 2018. Бадьо А. Століття. Львів : Кальварія; Київ: Ніка-Центр, 2014. 304 с. Макінгайр Лі. Постправа. Київ. ArtHuss, 2021. 208 с. Ніколс Т. Диванні експерти. Як необмежений доступ до інформації робить нас тупішими. Київ. Наш формат. 240 с. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків. Vivat, 2022. 384 с. Сінгер П.В., Брукінг Т. Емерсон. Війна лайків. Зброя в руках соціальних мереж. Харків. Клуб сімейного дозвілля. 2019, 320 с. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ. Наш формат. 2020, 192 с. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник / Ю. О. Шабанова. – Дніпро : ЛІРА, 2019. – 240 с. 	

7. Контактна інформація

Кафедра	філософії, соціології та релігієзнавства вул. Шевченка, 57 (гуманітарний корпус), каб. 503 Телефон: +80342596015 Сайт: https://kfsr.pnu.edu.ua/ Електронна адреса: kfsr@pnu.edu.ua
Викладач	Гайналь Тетяна Олександрівна
Контактна інформація викладача	tetiana.hainal@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється аспіранту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, відвідування лекцій, підсумкову контрольну роботу, самостійну роботу (модуль 2) та бали, отримані під час іспиту (модуль 3). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність та активність аспіранта на заняттях; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат.</p> <p>Аспірант, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку аспірант користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або повторного написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій. При бажанні підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Передбачається зниження оцінки за виконану роботу</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>На заняттях слід дотримуватися вимог академічної чесності та не допускаються будь-якого роду дискримінаційні дії та</p>

	висловлювання.
Додаткові бали	Індивідуальне завдання – 10 балів.
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи

Викладач

Гайналь Т.О.